

Vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelman laadintaohjeet

1. Talousarvion ja -suunnitelman perusta

Haapaveden kaupungin strategian mukaisesti kaupungin taloutta hoidetaan pitkäjänteisesti siten, että Haapavesi ei ajaudu kriisikunnaksi ja kaupunkikonsernin tilinpäätös on vuosittain ylijäämäinen. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä kaupungin taseessa on kertynyttä ylijäämään noin 2,504 miljoonaa euroa. Kaupunkikonsernin taseessa aikaisemmilta vuosilta kertynyt ylijäämää painui kuitenkin alijäämäiseksi ja oli noin -0,432 miljoonaa euroa tilikauden 2022 lopussa.

Talousarvion 2024 toiminnalliset tavoitteet tullaan johtamaan vuoden 2022 päivitetystä kaupunkistrategiasta.

2. Talousarvion laadintaperiaatteet

Vuoden 2024 talousarviossa toimintakaterami on lautakuntaakohtainen eli lautakunta voi käyttää harkintaansa, miten kokonaisraami jakautuu tulosalueiden kesken. Henkilöstömenojen keskimääräiseksi nousuprosentiksi arvioidaan 3,0 %. Muut kulut kuin henkilöstömenot arvioidaan nousevan 2 prosentin kasvuvauhtia yleisen kustannusindeksin mukaisesti, kun vuosien 2022-2023 inflaatiovauhti hidastuu selvästi. Ulkoiset toimintatuotot voidaan arvioida kasvavan samalla (2%) prosenttiosuudella. Ottaen huomioon, että henkilöstökulut ja muut toimintakulut kasvavat suhteessa toimintatuottoja enemmän, lautakuntaakohtaiset talousarviot tulisi laatia menoja sopeuttamalla toimintatuottojen kehityksen kanssa siten, että toimintakate ei nousisi kahta prosenttia (2 %) enempää negatiivisemmaksi vuoden 2023 talousarvion tasosta. Jotta tähän raameihin päästään, on erityisen tärkeää tarkastella kriittisesti toimintojen ja palveluiden vaihtoehdot, jotta kaikkein edullisimmat ja tuottavimmat tuotantotavat tulevat käyttöön.

Suunnitelmavuosien 2025-2026 toimintakatteen kehitys menee vuoden 2024 talousarvioraamien indeksikorotusten mukaisesti ja tarkentuu syksyllä uusien kuntatalouden kustannus- ja ansiotasoindeksien ennusteiden päivittyessä.

3. Investoinnit

Investoinneiksi lasketaan yli 10 000 euron uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeet. Investoinneiksi voidaan katsoa myös hanke, joka on luonteeltaan investointi. Määräraharaukset tehdään ilman arvonlisäveroa. Lautakuntien on tehtävä ehdotuksensa investointisuunnitelmaan siten, että hankkeelle esitetään seuraavat tekijät:

- kustannusarvio ja sen jakautuminen eri vuosille
- hankkeeseen saatavat rahoitusosuudet
- nettorahoitus
- hankkeen vaikutus käyttötalouteen ja poistoihin

Hankkeet on asetettava tärkeysjärjestykseen. Kaupunkistrategian mukaisesti investoinnit mitoitetaan siten, että välttämättömät investoinnit kyetään toteuttamaan ja investointivaraa jää myös kaupunkia kehittäviin ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin. Etusijalla ovat investoinnit, joilla palvelurakennetta ja kustannustehokkuutta kehitetään suunnitelmallisesti.

4. Hankinnat

Hankintoihin tarvittavat määrärahat varataan talousarvioon ja -suunnitelmaan pääsääntöisesti ilman arvonlisäveroa. Myyntihintoihin sisältyvää arvonlisäveroa ei esitetä tuloarviossa. Hankinnoissa tulee aina tehdä kustannusvertailua, jotta edullisin ja toiminnaltaan sopivin vaihtoehto tulee valituksi.

5. Henkilöstö

Lautakuntien pitää liittää talousarvioehdotukseensa henkilöstösuunnitelma vuosille 2024-2026. Henkilöstösuunnitelman on perustuttava kaupungin strategiasta johdettuihin rakenteellisiin ratkaisuihin.

Palkkakuluihin budjetoidaan 3,0 % taulukkokorotus. Sivukuluja koskevat tarkentavat tiedot annetaan erikseen elokuussa 2023.

Palkkamäärärahoja ei varata sellaisille tyhjille vakansseille, joille ei ole täyttölupaa. Mahdollisten kesätyöntekijöiden ja tiedossa olevien sijaisten palkkakulut on kuitenkin huomioitava talousarviossa.

6. Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet johdetaan kaupungin strategiasta. Tavoitteiden laadinnassa korostetaan erityisesti mitattavuutta. Tavoitteista laaditaan erilliset taulukot. Talousarvion laadinnassa on huomioitava, että valtuuston

käsittelyssä olevien tavoitteiden pitää olla helposti seurattavia. Lautakunnat voivat asettaa talousarvion käsittelyssä myös tarkempia tavoitteita oman hallintokuntansa osalle. Näiden on kuitenkin oltava kaupungin strategian mukaisia.

7. Talousarvion tekninen valmistelu

Kiinteistöpalveluiden ja yleishallinnon tulosalueet laativat omat talousarvionsa ensimmäisenä, koska niiden muille lautakunnille kohdistamat sisäiset laskutukset sisällytetään koko kaupungin talousarvioehdotuksiin. Sisäiset menoarviot ovat sitovia eikä laskutusta korjata toteutuneen mukaan vuoden 2024 aikana.

Sisäiset erät pitää eritellä talousarviossa eli jokaiselle sisäiselle menolle tai tulolle on oltava oma sisäinen vastineensa, joka on kirjattava sisäiselle vastintilille. Sisäisiä eriä koskien tulee aina käyttää vain sisäisiä kirjanpidon tilejä ja ulkoisia tuloja ja menoja kirjata ulkoisille kirjanpidon tileille. Sisäisen tilin tunnistaa siitä, että tilinumero on 5 merkkiä pitkä ja nimi alkaa SIS-merkinnällä. Sisäisiä tuloja ja menoja määriteltäessä tulee aina varmistua siitä, että tulot ja menot ovat vastapuolilla samansuuruisia ja sitä kautta nollautuvat toimintakatteeseen.

Talousarvio laaditaan Opiferus-taloussuunnittelutyökalulla ja tähän liittyvä käyttökoulutus on elokuussa 2023.

8. Aikataulu

Ensimmäisten talousarviolaskelmien tulee olla valmiina 29.9.2023, jotta kaupungin talousarvion kokonaiskuva saadaan muodostettua ja nähdään taloudellista tilannetta kuvaavat tunnusluvut.

Talousarviokirjan pitää olla kokonaisuudessaan valmis viimeistään 20.10.2023. Budjetti käsitellään kaupunginhallituksessa ja päätetään kaupunginvaltuustossa marras- ja joulukuussa.

Talousarvio kirjataan Opiferus-taloussuunnitteluohjelmaan, josta se viedään talousarviomuotoisena kirjanpitoon. Ohjeet sisäisistä kirjauksista on ehdottomasti huomioitava.

Kiinteistöpalvelut toimittavat viimeistään 15.9.2023 mennessä muille lautakunnille sekä talousjohtajalle laskelmat sisäisesti vyörytettävistä kiinteistökuluista sisäisiä laskutuksia varten. Yleishallinto puolestaan ilmoittaa vyörytettävät kustannuksensa 31.8.2023 mennessä.

HAAPAVEDEN KAUPUNGINHALLITUS

Kimmo Hinno

Kaupunginjohtaja

Johanna Hurskainen

Talousjohtaja

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin (08) 45911, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi